

HANNEKE HENDRIX

De verjaardagen



Voor mijn broers

Proloog

Het was een frisse zonnige ochtend en de barman hobbelde met een brakke kop over de keien van het plein. Alles had een rust zoals je die alleen op zondagochtenden in een nog slaperige stad aantreft: wat opvliegende duiven en hier en daar een ouder echtpaar met een stadsplattegrond. De barman floot een liedje, ritmisch ondersteund door het rammelen van zijn ouwe fiets. Hij was op weg naar de kroeg voor de poetsdienst van die ochtend. Die nacht had hij ook de sluitdienst gedraaid, dus toen na vier uur slaap de wekker was gegaan, had hij overwogen in bed te blijven liggen. Maar zo stak de barman niet in elkaar, dus hij was opgestaan, had een plens water in zijn gezicht gegooid en was op zijn fiets gesprongen.

Hij opende de voordeur, nog steeds fluitend, en hij groette de eigenaar van de kroeg om de hoek, die voorbijliep. De barman hield van het kroegleven, van de dag, de nacht, de gesprekken, het geld tellen en de sigaret die opbrandt in een asbak op een bar met krukken erop. En in de ochtend de warmte die je nog voelt in de vloeren, de muren, tafels en krukken van de nacht ervoor. De geur van bier, van mens en van

sigaretten. De kroeg bestond al lang en de barman werkte er ook al lang. Hij was nooit in het gat van het alcoholisme gevallen, maar hij lustte hem wel graag. Hij vond alles best: thuis zijn, werken.

‘Het nuttigen en het aangename’, zei hij altijd.

Of: ‘Drinken met maten.’

De dooddoeners van de kroeg: je kunt er een avond mee vullen. Gewoon onthouden tegen wie je wat zegt. Een goede barman of -vrouw heeft het geheugen van een olifant. Op de lange termijn in ieder geval. Voor de korte termijn de achterkant van een viltje.

‘Muziek’, mompelde hij tegen de stereo in het kastje onder het tosti-ijzer. Een tapeje van Creedence Clearwater Revival, want de barman hield van Creedence bij het poetsen.

‘Des huishvrouws beste vrind’, zei hij altijd.

De barman dronk de koffie, blies over zijn witte kopje en staarde uit het raam toen een raar geluid in Creedence hem opviel. Een soort krassen. Hij keek op, dacht even na, schudde zijn hoofd en begon aan zijn ochtendroutine. De boel aanvegen, het emmertje zoeken voor een sopje. Weer dat krassen. Met de bezem in de hand keek hij op. Dit klopte niet. De barman deed de voordeur open, maar buiten was niemand te zien. Vreemd. Pas bij de derde keer draaide hij het volume van Creedence omlaag. Hij kreeg een raar gevoel in

zijn maag. Dit waren geen muizen, dat had hij wel geweten, en het geluid van ratten zou hij nog wel kunnen plaatsens. Zelfs een inbreker had hij weleens bibberend onder de keldertrap uit gehaald. De inbreker bibberend, welteverstaan. De barman was niet zo snel bang, er was altijd wel een kruk, een bezem of een halveliterpul voorhanden. De bibberende inbreker had zich destijds de nacht ervoor ingesloten, door zich op het herentoilet te verstoppen. De wc's moesten sindsdien iedere nacht bij sluit gecontroleerd worden, maar dat werd nogal eens vergeten. Dit geluid kwam niet van iemand die zich ergens probeerde te verstoppen, niet van een koeling die aansprong of ongedierte dat in een spouwmuur naar beneden flikkerde, nee, dit was iets dierlijks dat klonk als een mens. Of andersom.

De barman stond roerloos in het midden van de zaak.

Je moet nooit gaan bewegen als je een geluid niet meer hoort, want het klinkt altijd zodra je je beweegt en dan weet je nog niet wat het was of waar het vandaan kwam.

Daar was het weer.

Een kraai, een mens, een kind, een baby, het schoot allemaal door hem heen.

De kelder.

De kelder!

Hij roffelde de trap af.

In het halletje bij de wc's wachtte hij.

Weer dat krassen. Krassen en gejank als een hond.

Met een ruk trok hij de deur van de dames-wc open, de deur naar het hokje met de pot stond op een kiertje en uit het kiertje stak een enkel met daaraan een degelijke schoen. Langzaam opende de barman de deur. Tegen de pot gekruld lag een meisje, kwijlend, bloedend, haar ogen dichtgeknepen tegen het licht dat door de deuropening naar binnen viel. Ze jankte als een hond. Zacht, terwijl ze met haar nagels over het hout van de wc-deur kraste.

Het absurde ontstaat uit de confrontatie van de mens die vraagt, en de wereld die op een onredelijke wijze zwijgt

ALBERT CAMUS, *De mythe van Sisyphus*

Zezeggen vaak het zelfde en geregeld dat het goed is voor het gras

Ik weet nog steeds niet wie de jarige nou was
Of hoe het nu toch verder moet met mij

SPINVIS, 'Wespen op de appeltaart'

DEEL 1

Het dorp bestond uit een hoofdweg ingesloten door een klooster aan de ene kant en de kerk aan de andere, met in het midden een heuvel waar de nieuwbouwwoningen tegenop gebouwd waren. De stad lag op een half uurtje fietsen afstand. Het dorp was een dorp zoals er nu nog genoeg te vinden zijn, al worden ze niet meer zo gemaakt. Omringd door bossen en velden. Met een Jan Linders, een groenteboer met een zware houten schuifdeur, een drogisterij van de vrouw van de man van het postkantoor, een schoenmaker met een stoffige etalage, een slager met een snor en bloed op zijn in het wit gestoken buik en een bakkerij. Als je vanaf de weilanden en bossen het spoor bij het klooster overstak reed je zo de hoofdweg op. Het dorp had vroeger nog een treinstation gekend, waaraan nu alleen nog een huisje met dichtgetimmerde ramen en een perron herinnerde, een stuk buiten het dorp. Wegens gebrek aan succes opgeheven. De bakker, de slager en de groenteboer hadden alle drie moeite het hoofd boven water te houden na de komst van die Jan Linders. In het winkelcentrum dat in de jaren tachtig met veel bombarie was geopend stond altijd wel een

winkelruimte leeg, wachtend op weer een nieuw knus kledingzaakje of interieurwinkeltje van een dame uit het dorp die met opgewekte naïviteit een gat in de markt dacht te hebben gevonden. Maar in het dorp waren alle gaten al gedicht. Ieder uur luidde de klok in het klooster. Op zondag en op begrafenissen was het die van de kerk aan de andere kant van het dorp.

‘Een kilometer’, leerden de kinderen op de basisschool, ‘is het van het klooster naar de kerk. En andersom.’